

раніше прийнятих законів стають застарілими і не завжди адекватно і повною мірою відповідають реаліям життя, що динамічно змінюється. Парадигма розвитку інформаційної сфери потребує нового нормативного оформлення, необхідним є вироблення та вдосконалення параметрів державної інформаційної політики (принципів, функцій, цілей, завдань, основних напрямів тощо) та чітке визначення механізмів її реалізації.

ТАРОЄВА В. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри теорії держави і права, кандидат юридичних наук

ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНОЇ ГІЛКИ ВЛАДИ

Контрольна діяльність ґрунтується на певних принципах.

У науці та практиці конституціоналізму визначені як загальні принципи здійснення контрольної влади, так і інституціональні, наприклад принцип імперативності, реординації і т. ін. Але це не означає, що вищезазначені принципи буквально сформульовані в законодавстві та, насамперед, в Основному Законі. Отже, у науці під принципом розуміють основні, вихідні положення певної теорії, вчення, науки, тому він може бути як явним, так і не явним, а також інтуїтивним. У правовому аспекті принципи можна визначити як принципи-реалії і принципи-ідеї. Принципи-реалії відображають основу функціонування відповідного суспільства і держави, а принципи-ідеї — тільки уявлення про те, які суспільні результати повинні бути досягнуті в майбутньому. Перші з них реально відображають ті суспільні відносини, що вже склалися в державно-правовій практиці (наприклад, принцип поділу здійснення влади), а другі є основою і визначають напрями розвитку суспільства і держави (наприклад, принципи-ідеї, виражені нормами про те, що Україна є демократичною, правовою, соціальною державою). Принципи права, з точки зору їх нормативного закріплення, бувають двох видів: принципи-норми і принципи, що виводяться з правових норм шляхом їх тлумачення, роз'яснення і з'ясування. З розвитком контрольної влади, безумовно, виникнуть і одержать як соціальне, так і юридичне закріплення нові її принципи. При цьому пріоритетними є, звичайно, загальні принципи, що були перераховані вище, властиві всім чи більшій частині форм здійснення контрольної влади. Відповідно, у теперішньому розумінні правової держави загальними принципами контрольної влади, що мають певне вираження й у чинній Конституції України, можна назвати:

– незалежність контрольної влади. Вона може забезпечуватися способами, аналогічними тим, що застосовуються при формуванні й діяльності інших галузей влади;

– принцип об'єктивності контролю передбачає аналіз реальних фактів і всебічність їх розгляду. І хоча будь-яке управлінське рішення несе в собі елемент суб'єктивності, однак воно має базуватися на об'єктивних, реальних фактах. Так, і контрольна діяльність повинна ґрунтуватися на дійсності, реальності, конкретності фактів. Об'єктивність контролю впливає з точного вивчення фактів і документів, заслуховування пояснень, що перевіряють зацікавлені особи, проведення необхідних підрахунків, аналізів, вимірів, зіставлень, виявлення причин порушень, недоліків чи помилок. І лише узагальнення всіх отриманих у такий спосіб даних і приводить до правильних, обґрунтованих висновків, виробляє вміння дійти до суті заради встановлення істини. Усе це дає можливість знайти правильне рішення при усуненні порушень чи запобігті небажаним наслідкам;

– дієвість контролю складається з реальних наслідків виявлення порушень чинного законодавства, прийнятих норм і правил. На нього покладений обов'язок не тільки виявити допущені порушення, але й глибоко їх проаналізувати, зробити висновки про можливі наслідки, пустити в хід державний механізм захисту. Призначення контролю полягає у створенні передумов і здійсненні управлінської діяльності, виходячи з інтересів людини і суспільства, запобігання неправомірній діяльності органів управління і посадових осіб. Принцип дієвості контролю покладений в основу реагування органів контролю, усієї системи контролю шляхом вжиття відповідних заходів самостійно або передачі результатів і висновків уповноваженим органам для прийняття рішень;

– контрольна галузь влади повинна бути максимально деполітизована. Для формування правової держави потрібна активна контрольна влада, що забезпечує охорону закону поза залежністю від політичних пристрастей і політичної доцільності. Тільки така влада змусить службовців держави і політиків поважати закон і діяти чітко в його рамках;

– контрольна влада зобов'язана діяти на основі принципу гласності. Всі результати її перевірок повинні публікуватися у спеціальному віснику, винятки можуть складати тільки дані, що належать до державної таємниці;

– спеціалізація органів контрольної влади при здійсненні різних перевірок, виявленні та розслідуванні фактів правопорушень, які скоїли посадові особи державних органів;

– системність контрольних органів. Контрольна влада повинна складатися із системи органів, що виконують різні контрольні функції і мають різний об'єкт контролю;

– законність. Контрольні органи зобов'язані діяти на основі спеціального закону про систему контролю і контрольної влади з дотриманням законодавства України;

– відповідальність. Контрольні органи повинні гарантувати надійність наданої ними інформації і нести відповідальність за подання недостовірної інформації;

– при здійсненні контролю необхідно дотримання принципу систематичності, регулярності. Це вносить певний порядок і дисципліну в роботу як того, кого контролюють, так і того, хто здійснює цей контроль. Крім того, систематичний контроль дає можливість краще орієнтуватися в конкретній галузі управління і постійно аналізувати стан справ, а також виявляти недоліки в контрольній діяльності, відшукувати резерви чи запобігати різним наслідкам. Принцип регулярності контролю стимулює саму контрольну діяльність щодо підвищення ефективності й позитивного впливу на досягнення результату. Створюючи сильну дієздатну державу, не слід забувати про її основне призначення — надійно захищати інтереси і права людини. Для цього необхідно сформувати відповідний механізм, який би створював умови реалізації, способи захисту цих прав і сприяв би подальшому їх здійсненню.

КОЛОМІЄЦЬ О. В.

Міжнародний гуманітарний університет,
аспірант кафедри теорії та історії держави і права

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ МИТНОЇ ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Функціонування сучасної держави визначається тим, які принципи і напрями діяльності визначають її соціальну сутність у конкретному суспільстві. Незважаючи на те, що теорія функцій сучасної держави є доволі популярним напрямом загальнотеоретичних юридичних досліджень, слід звернути увагу на те, що визначення цього поняття не завжди відповідає реаліям державного життя. Вважаємо, що функції сучасної держави слід розуміти як конкретизовані, інституційно та нормативно оформлені напрями діяльності держави в ключових сферах життя суспільства. До таких ключових сфер можна віднести, на нашу думку, такі: економічна, соціальна, правова, зовнішньополітична, культурна, екологічна тощо. В межах реалізації діяльності в цих сферах знаходять своє вираження конкретні функції, здійснювані у відповідній формі. У рамках кожної сфери діяльності держави знаходять своє вираження її конкретні функції. Зокрема, діяльність держави в економічній